

- fény = látható elektromágneses sugárzás

- homogén közeg: egyenes vonalban terjed
- 11 fénynyaláb átmérőjét csökkentve $\rightarrow$ fény sugar $\rightarrow$ egyen vékony 11 fénynyaláb
- 2 közeg határán

Fényvisszaverődés törvénye:

- Euklides (i.e. 300) $\rightarrow$ beeső, visszavert fény sugar + beesési b. 1 síkban $\rightarrow$ visszaverődési szög (α') = beesési szög (α)

Fénytörés törvénye: Snellius-Descartes törvény

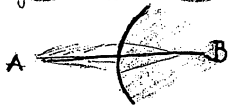
$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{c_1}{c_2} = n_{21} \quad \begin{array}{l} \alpha: \text{beesési szög} \\ \beta: \text{törési szög} \end{array}$$

Fermat-első (legrövidebb idő elve)

- a lehetséges utak közül azt választja, aminek a legrövidebb idő kell

Optikai képzés: sok pontból kiinduló fény sugar egyenesül 1 pontban

- síkfelület: lehet legrövidebb út ...
- egyen gömbfelület: AB tengely körülben megfelelő görbületű parabolis (tengelyhez közel eső) sugarakat tudja összehajlítani

Optikai úthossz: (S_0)

- ha a fény n törésmutatójú közegben S_0 -t tesz meg, vákuumban $S_0 \cdot n$
- fény min. optikai úthosszt követ

Fényterjedés

- a beeső fénynyaláb elektromos ter az útjába eső kis részecskék rezgése körüli
- a gyorsuló mozgó (kiszáradó) e^- -k elektromágneses hullámokat (fényt) bocsátanak ki
- ha az anyag részecskéi véletlenszerűen elhelyezkedő, mozgó szórócentrumok $\rightarrow$ összevissza $\rightarrow$ diffrakció
- fényintenzitás: egyes részecskék intenzitásainak összege
- leggyűbb: beeső fény sugar $\rightarrow$ időben változó dipólusmomentum indukál

$$P = P_0 \cdot \sin^2 \theta \quad P_0: \text{indukált dipólusmomentum max értéke}$$

matematikailag milyen alak? $\Rightarrow$ Rayleigh-szórás

$$P_{\text{szór}} = \frac{P_0^2}{c^3} \cdot \omega^4 \quad - \text{a körfrekvencia 4. hatványával arányos}$$

- kék fény f -ja 2x-e a vörös fényé $\rightarrow$ 16x erősebben szóródik

$\rightarrow$ naplemente: vörös

$\rightarrow$ ég kék

- lámpa: vörös $\rightarrow$ később időben jobban látszik (kevesbé szóródik)

részecske növekedése:

→ kis távolságban lévő atomok kölcsönhatása → együtt rezegnek
→ erősítő interferencia

→ ha kb. λ nyi → közös fázis

① kék fény szóródása csökken → vörös intenzitása fokozódik → vörös felé tolódik
(fehészedik)
(szürkül)

→ tovább nő: az intenzitás minden λ -n csökken

*

Teljes beeső visszaverődés kiváltotta fluoreszcencia (TIRF)

- molekuláris kék megfestése → 1 pár molekula vizsgálata

fizikai természet

→ optikai v. elektronos fület kibocsátó
vizsgálat rendszer teszi lehetővé

- vékony optikai visszaverő felület

→ teljes visszaverődés után nem fejt ki egyéb hatásokat

→ visszaverődés helyéhez közel: abszorbancia képes molekula

↓
az elektromágneses tőből
ellopja a származék

↓
elég lehet a molekula gerjesztéséhez: fluoreszcencia

* TELJES VISSZAVEÖDÉS:

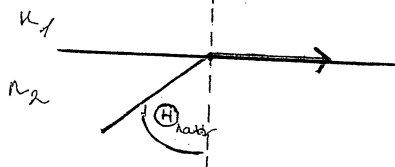
- fény sugar nyom felületre esik

→ nagyobb n_2

→ kisebb n_1

kritikus szöggel nagyobb (H) határ

szögben: teljes visszaverődés

Akroszkóp ~ Endoszkóp

- fényvezető szál: opt. sűrűbb anyag + opt. alkalmas közeg
- fény sugar (H) határ nagyobb szögben visszaverődik → ismétlődik
a szál másik oldalán
- fényvezetés függ: • minőség (gyengítetlenül továbbhalad)
- Képalkotás:
  - opt. szálak: köteget → makroszkopikus kép
- videoszkópok ~ mikroszkóp (száloptika csak vezetés)
- Határ: • hasi műtétek, izületek
• 20-30 cm
- Hajlékony: • gyorsan, hőgőrendszert
• akár több m
sálcában lehet
- Munkaszkóp:
  - eszköz bevezetése
  - szövetminta eltávolítása
  - levegőt is fújhat